

Зэфэхьысыжъхэр, пшъэрыльхэр, гухэлъхэр

2017-рэ ильэсм АР-м псауныгъэр къэухумэгъэнымкэ и Министерствэ юфыгъоу зэшүихыгъэхэм заштыгушыгъэхэгъэхэ коллегиум хэлэжьагь Адыгейим и Лышъхэу Къумпыл Мурат.

Урсые Федерацием и Президентэу Владимир Путиним Федеральнэ Зэлукэм Тхыльэу фильтэхьыгъэм къызэрэцшиорэмкэ, псауныгъэр къэухумэгъэнымхэм къэралыгъо политикэм альээнеко шъхбаалхэм зэраштышыр республикэм ишаа къыуагь. Мы лъэныкъом пэлхъэрэ мылькур фэдитуулэх нахьыбэ ашын гухэль зэрэшыгъэр Тхыльым къышцо.

— Федеральнэ гупчэм гъэлъэшьгъэу юф дэтшээ, псауныгъэр къэухумэгъэнымкэ аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ инфраструктурэ дгъэспынам пэлхъяшт мылькур кытфатуулчынам тыпыль. Технологие пэрхтэм адиштэрэ Иепылгэхур республикэм щыпсэххэрэ цыфхэм агъотынам пае къыттэфэрэ зээлэ тэгъэцакэ, — къыуагь Къумпыл Мурат. — Жъоныгъокэ унашьхэм адиштэрэ, медицинэм юф щызышхэрэм ялжжапкэ къэтэтынам юф дэтшээ.

Лъэныкъо зэфэшхъяфхэмкэ гъэхэгъэшхъэр ашыгъэх нахь мышлэми, гумэкыгъо гъэнэфагъэхэр джыри зэрэшыгъэхэр республикэм ишаа игүүшэх къыщхигъэшыгъ. Медицинэ фэофашхэрэ зэрафагъэцакээрэм цыфхэр ымыгъэрэзэхуу къызэрэхкырэм Къумпыл Мурат итуу къышыгъ. Сабый къэххугъакэхэу зидунай зыхъожхэрэм япчагъагь нахь

макэ шыгъэнэр анахьау анаэ зытырагъэтэирэ лъэныкъохэм зэраштышыр пащэм игүүшгээ кыншыгъэшыгъ. Сабий къэххугъакэу дунаим ехыжыгъэ пэлч ар къызыхэкыгъэр министрэхэм я Кабинет зэхефы.

Псауныгъэр къэухумэгъэным системэ блэкыгъэ ильэсм пэлхъяшт мылькур нахьыбэ ашыгъ. Мы ильэсми ашдажыри сомэ миллион 656-рэ хагъэхьаагь ыкчи а пчагъагьэр сомэ миллиарди 6-рэ миллион 659,5-рэ хуугъэ.

АР-м псауныгъэр къэухумэгъэнымкэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем блэкыгъэ ильэсм юфэу ашлагъэм къытегуушигъээ, цыфхэм къагашшэрэм зарэххугъагь къыуагь. УФ-м щагъэцуугъэ шапхъэхэм зы проценткэ аткэе ыкчи ильэс 72,59-рэ мэхъу. 2017-рэ ильэсм Адыгейим нэгын 453366-рэ щыпсэуу къалытагь. Ар 2016-рэ ильэсм егъэшшагъэмэ, нэгын 1886-кэ нахьыб.

Мэрэтыкъо Рустем цыфхэм ядунаи ахъожынам лъапсэ фэххугъэрэ узхэр зыфэдэхэм ягуу къышыгъ, диспансериазирем къытегуушигъагь. Ашкызыэрэйагъэмкэ, зыныбжь икугъэ нэгын 39750-мэ (мобилнэ комплексын иамалкэ нэгын 2328-мэ), диспансериазирем аклугъ.

— 2017-рэ ильэсм Мыекъуапе илабораторнэ къулыкъу

иофтшэн зэхэубуятаагь щытынам тыпылыгъ. Лабораторнэ къебар системэ дгъэспыгъэ, аш иштуагъэкэ цыфхэм анализэу атхэрэм язэфхэхысыжхэр шыгъэнхэм пыль уахтэр нахь макэ хуугъэ, — къыуагь Мэрэтыкъо Рустем.

Республике бюджетым къытупшыгъэ ахъщэмкэ Мыекъуопэ къэлэ поликлиникэу N 1-м иотделениекэ ашыгъ, ишыкгээ

медицинэ оборудованиемкэ зэтирагъэспыхъагь. Федеральнэ инвестиционнэ программэм къыдыхэлтигъэу тикэлэ шхъалэ диагностическэ гупчэ щашы. Джащ фэдэу УФ-м и Президент илэпчэгэхээнэ фонд къыхэхыгъэ мылькумкэ пэсольэ заулэм гъэцэлжынхэр ашээхээ.

Цыфхэм ящыкгээ юф зэшүихыгъэхэхэнхэм фы-

тэгъэспыхъагь программэм къыдыхэлтигъэу, 2017-рэ ильэсм мы лъэныкъом сомэ миллион 841,9-рэ республикэм щыпсэуагъэхъагь. 2016-рэ ильэсм егъэшшагъэмэ, аш сомэ миллион 31-кэ нахьыб. 2018-рэ ильэсм программэм илэцэцкээн сомэ миллион 854-рэ пэлхъяшт.

Гъонэжжыкъо
Сэтэнай.

Мэхъанэшхо зэригээр Адыгейим и Лышъхэу хигъэунэфыкыгъ

Адыгэ Республикаам и Лышъхэу Къумпыл Мурат Адыгейим и Правительствэ зычтэ унэм ПАО-у «Ростелеком» икъутамэ «Юг» зыфилорэм ивице-президент иссоветникуу, идиректорэ Олег Хабаровым зэлукэгъу щыдьриагь. Адыгэ Республикаам и Премьер-министрэ Александр Наролинир аш хэлжьагь.

Урсые инвестиционнэ форумэ Шъачэ щыдьагьэм зээзгыныгъэу щызедашыгъэр зэрагъэцэкэшт щыкээм тегущыгъагь. Джыре информационнэ телекоммуникационнэ инфраструктурэм хэхъоныгъэ егъэшшагъэнэр аш къыдэль-ытэ. Связын инфраструктурэ, къера-лыгъо информационнэ ситетхэмрэ

телекоммуникациехэмрэ республикэм хэхъоныгъэ щягъашыгъэнэм мэхъанэшхо зэригээр Адыгейим и Лышъхэу хигъэунэфыкыгъ.

Фэло-фашхэхэм яхылгэгъэ къэбархэр алэклэгъэхэгъэнхэм, инновациехэр къызфэгъэфедэгъэнхэм, технологиэ пэрхтэрэ зыщагъэфедэрэ отраслехэм хэхъоныгъэ ягъашыгъэнэм непэ мэхъанэшхо зэрэратаирэ зэлукэгъум къышагъ. Къэралыгъом ишаа и Тхыль зэрэшхигъэунэфыкыгъэмкэ, мы лъэнекъомкэ анахь мэхъанэ зилэр связыимкэ фэло-фашхэхэр цыфхэм нахьышлуу афызэхэшгэхъэнхэр, гурит еджапгэхэмрэ медицине учреждениехэмрэ «высоко-скоростнойкэ» заджэхэрэ Интернетыр

агъэфедэнэр амал яэнэр, электрон шыкгээкэ къэралыгъо фэло-фашхэхэр цыфхэм афэгъэцэгъэнхэр ары.

«Адыгейим ипсэуплэхэр зэрээзэмэ-чыжэхэм елтыгъэу аш щыпсэурэмэ япроцент 100-м Интернетыр къызфагъэфедэн альэкыщт. Аш тыфэклоным имызакъоу, цифре амалхэр зыгъэфедэрэ шьолырхэм пэрхтнгыгъэ аштыдубуятын фае. Шъуикомпание шуагъэ къытэу тидэлажье тшыгыгъ. Тызэгъусэу юф зэдатшэмэ, республикэм хэхъоныгъэ зэришыщтим тицыхэ тель», — къыуагь Къумпыл Мурат.

ПАО-у «Ростелеком» зыфилорэм къызэритигъэмкэ, республикэм ипсэуплэ анахь лудыгъэхэм оптоволоконнэ сетьхэр

апхырышыгъэнхэмкэ пэсольэшын-монтаж юфшэнхэр компанием ильэсм ияланэрэ кэлээнхэу къызфагъэхэнхэу ыкчи ильэсм имыкызэ ахэр ыхынэу имурад. Пстэумки пэсуплэ 18-мэ: Мыекъуопэ районым ит пэсуплэ 11-мэ ыкчи Тэххутэмыкъоэ районым ит пэсуплэ 7-мэ аш фэдэ Интернетыр къызфагъэфедэнэр амал щыэ хууцт.

Джащ фэдэу Олег Хабаровым зэрэхигъэунэфыкыгъэмкэ, «Къэлэ щынэгъонч» зыфилорэм системэм хэхъэхэр юфхъябзэхэм, электроэнергиер кэлуюогъэенным тэгъэспыхъагьэ проектхэм ягъэцэлэнкэ компнииэ зэнэхъокъуу хэм ахэлжээнэм фэхъязыр. **АР-м и Лышъхэу ипресс-къуулыкъу**

Къумпыл Мурат: «Иофшэн язытыхэрэмрэ лэжьаклохэмрэ яфедэхэр зэдиштэнхэм ульыплъэн фае»

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпъыл Мурат Адыгэ Республикаем и профсоюзхэм я Федерацие итхъаматэу Устэ Русълан ригъблэгъагь. Ахэр зытегущылагъэхэр хабзэм икъулыкъухэмрэ профсоюз организациехэмрэ язэдэлэжъэнэгъэ джыри нахь зегъэушомбгъугъэнэр ары.

Республикам и Лысьвильскому кызызэрхэгтээшгээмкээ, профсоюзхэм Гусаныгээзэдэлэжжэныгээу адьыряаэр джырээкээльзэгээ ийнам нэссыг, ау язэдэлэжжэныгээ джыри нахышу шыгъэнымкээ амалхэр щилэх. Анахьэу ахэр зэлхыгъэхэр лэжъякло коллективхэм яфедэхэр къеухуумэгъэнхэр, лэжъяпкээм зыкье гээтигъэнир, Урысыем и Президент ижъоноигъокэ унаштохэм кындарлытухарем, асансыгъаныг арь.

«Іофшэн язытыхэрэмрэ лэжьвакло-хэмрэ яфедэхэр зэдиштэнхэм уналэ тэбгъетыным мэхъянэшко илэу щыт: предприятие лъэшэу экономикэм ихэхьоногъэк! «Іофтхъэбзэ гъэнэфагъэхэр зэшёозыхырэм «Іофшэнымкэ амал дэгүү-

Күмпүлүккүй Мурат.
Пшъэрыйлъэу ыгъеуцурэм теубытагъэ хэлъэу факъозэ, лэжаклохэм яфиты- ныгъэхэм якъеухъумэнкэ ыофтхъэбзэ гъэнэфагъэхэр зэрээшүүхыхъэрэм паэ Устэ Русьлан зэрэфэрэзээр Адыгеим и Лышхъэ кызыуаьг ыкыи къыхигъэ- щыгъ республикэм ишшхъэтетхэм

яшыуагъэ тапэкі кызызэррагъектощтыр. Адыгэ Республикаем социальнэ-лофшэн зэфыищтыкіэу илххэр гъэтэрэзыгъэнхэмкіэ лъэнныкуиц комиссием лофеу ышэрэм мэхъанэу илэри хагъеунэфыкыгъ. А лофшэним тэгээпсыхъагъэу зигъо лофигоу къеуцуухэрэм ашыщи-бахэри непакъа зэшүахых

өвчэрийн нийктэй зэшүүхых.

«Тхъаусыж тхылъэу кытлэгкяхь-хэрэм кызызракичырэл нэрыльзэгүү. 2017-рээ ильзэсүм профсоюзхэр зыщы-зэхэцгээхэд организациежэм товшэндем елхыгье зэгурмынтоныгье ин каххэху-хягъэу дэлзунэфыгъэп. Ашт кынкырэл зэмийзэгыныгъэр кахатэджэнд ыгэклэ тофыгъо ашкыгэ льapse хүхэрэм ашы-щыбэхэр зэрээштотхыжэрэл ары, проф-

союзхэм пшъэрыль шъхъялэу ялэри ары зыфэклюжьырэр», — къылыагъ Устэ Рус-лъян.

Профсоюзхэм я Федерацие итхьаматэ кызыэрүүг атэгээсэхэд и предложениехэм атэгээсэхэд и Лышьхээ Адыгейим ибизнес цыкүрэ гурытымра яструктура зэфшыхаафхэм профсоюз организациехэр аячызэхажэх. Тэхүүтэмькье районым и предпринимательхэм зэлүүкэгүүхэр адырьялагъяа, нэмыхи муниципалитетхэми аячызэнхэу рагхуухьагъ.

Күмпіл Мурат осәшко кыфишың профсоюз движением зөгөуштөмбүгүзінімкә іофөү ашәрәм, ащ дақтоу кынхигъездің а лъэненкъомкә іепүілгү зәрафәхъұстрыр.

Непэл республикэм ипрофсоюз организацэхэм нэбгүрэ мин 40 фэдиз ахэт — ар республикэм щыгсэхүү экономикэм зиахышышу хэзэышыхъян ёын экшншэм азынныкъо фэдиз.

Адыгэ Республикаэм и Лышьхъэ ипресс-къулыкъу

Мылькоу пэIуагъэхъащыр нахъыбэ ашIыгъ

Республикэм игъогу хызмет епхыгъехэ 1офтхъабзэхэм ягъец-
клен блэкыгъэ ильесым сомэ миллиард 1,5-м ехъу пэуагъе-
хъагь. Адыгэ Республикаем псэольшынымкэ, транспортымкэ,
псэуплэ-коммунальнэ ыкли гъогу хызметхэмкэ и Министерствэ
кызыэритырэмкэ, 2018-рэ ильесым мы лъэныкъом
пэуагъехъащт мылькур сомэ миллиард 1,6-м кызыщыкэштэп.

— Автомобиль гъоғу сетым хэхъоныгъэхэр ышынхэмкіэ УФ-м и Президентэү Владимир Путинным иғыу ылъэгъутъэхэм, гъоғухэр нахьышлоу гъэцкэлжыгъэнхэмкіэ пшъэрыльхэм адесэгъаштэ. Адыгеймкіэ ар анахь зигъю йоғыгъохэм зэу аащыц. Тэ пшъэрыльзэу тиіэр транспорт системэ Ѣынгэгъончъэ шъольырым Ѣызэхэтщэнүүр ары. Республика м инфраструктурэ нахьышлоу шыгъэным епхыгъэхэ ѹоғыгъохэм пчыагъэрэ федеральнэ гупчами тащытегущыягъ. Иғыу тльэгъутъэхэм къадырагъяштагъ, — elo Адыгейим и Лышхъяэу Къумпыл Мурат.

Мы уахътэм ехъулэу автомобиль гьогоу М-29 «Кавказ» зыфиорэм дэжь кыщегъэжьа-

гъэй Мыеекъуапэ къеклурэ федеральнэ гъогум игъэклэжбын рагъэжьагъ, ашт транспорт зэхэкылы 4 илэшт. Ильэсэү тызыхэтэм ибжыхъэ ехүуллэу къуаджэу Тыгъургъой дэжь щашырэ гъогу зэхэкылыэр аухышт. Джащ фэдэу мы ильэсэым псэуплэу Лъэустэнхъаблэ дэжь гъогу зэхэкылыэм ишын щырагъэжьэшт. Зеконым хэхьоныгъэхэр ышынхэм фэлорыштэшт гъогоу поселкэу Гъозэрыгъипэе къыщегъэжьагъэу Лэгъо-Накъэ нэссыцтэм ишын аублэшт. Аш нэмыйкэу республикэм икъэлэ шъхьаэ къэзыуухьащт гъогум игъэпсын пэуухьащт федеральнэ мыльку къылэхъяным республикэр щэгүгъы.

**Адыгэ Республика́м и
Лышыхъэ ипресс-къулыкъу**

автомобиль гъогу километрэ 47,5-м ехъу, къеукуплэ 58-рэ агъэцкэлжынхэй. Чыплэ мэхъанэ зилэ гъогухэм ягъэцкэлжын ыкъи язэтегъэпсыхъан мыгьи лъагъэктотшт.

Блэкіңгээ ильясым изэфэх хысыжыхэм закынфэбгэзэмэ, региональнэ мэхъянэ зиэг тьогу километрэ 67-рэ агъэцкэлжыгт, тьогу километрэ 46-м кыыпэүүл чыпілэхэр кыагъэнэфыгъях, къэуцуپіэ 55-рэ зэтყарғызсыхъягъях. Мыхэм анэмыкізу транспорт псөольэ инитлүм яшын аухыгт — гъогоу «Улап — Тенгинская» зыфиорамэр Шэуджэнным ыцэ зыхын-рэ урамым пхырыкырэ лъэмиджымэр.

Адыгэ Республика́м и Лышъхъэ ипресс-къулыкъ

2018-рэ ильэсүм журналистикэм ылъэныкъокIЭ Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ишIухъафтын зыфагъэ- шъуашэ зышIоигъохэм язэ- нэкъокъу зэрэзэхашэрэмкIЭ макъэ къагъэIу

Журналистикэм ылъэнүүкъок! Э Адыгэ Республикаем и Лышъхъэ ишүухъафтын афэзыгъэшъошэрэ Комиссием 2018-рэ ильэсэм мэзаем и 28-м зэхэссыгъо илагь.

Адыгэ Республикаем и Президент 2008-рэ ильэсэм мэльяльфэгъум и 30-м ышыгъэ Указэ N 41-р зытетэу «Журналистикаем ыльэнныкъокэ Адыгэ Республикаем и Лышхъэ ишүхъафтын ехыллагь» зыфиорэм диштэу мыш унашьо щаштагь 2018-рэ ильэсэм журналистикаем ыльэнныкъокэ Адыгэ Республикаем и Лышхъэ ишүхъафтын зыфагъеш्यуаш зышлоигъохэм азыфагу зэнэкъоку шхъэнихыгъэ зэрэзэхашцщымкэ цыфхэм макъэ ягъэулагъенэу.

Гъээзтхэм (журналхэм) къащахаутыгъэхэмкэ шүхъафтынэу сомэ мин 50, телевизионный — сомэ мин 50

суме мин 30, тозэ, радиоквотын замжэе соме мин 30 аратышт. Журналистикэм ылтэнүүкөкэ Адыгэ Республикаем и Лышьхээ ишүүхъафтын афээзыгтэшшошэрэ Комиссием (ыуужкэе Комиссиер тозэ дгээклошт) журналист тофша гэхэмрэ документхэмрэ 2018-рэ ильтэсийн чьэпэлгүйм и 1-м кыншгээжъягъаэ шэклогүйм и 1-м нэс алихыщтих, 2018-рэ ильтэсийн шэклогүйм и 1-м кыншгээжъягъаэ и 30-м нэс ахэм ахалдьашт.

Шұхъафтыныр зыфәгъәшшөшагъэмә хұущтхәр къызәрагъәлъәгъорә, 1овшағъәхәр зәралахырә шыкілем Адыгә Республикаем иғәзәкәлкө хабзә икулықъүхәм яофикальнә сайтәу <http://adygheya.ru/ministers/departments/komitet-po-delam-natsionalnostey-svyazyam-s-sootechestvennikami-i-sredstvam-massodeyatelnosti-ispolnitelnogo/ktera-o-de.php> зыфиорәм нәүасә зыңыфашын альәкыщт. Адыгә Республикаем и Президент 2008-рә илъесым мәлільфәгүм и 30-м ышығыз Указеу N 41-р зытетәу «Журналистикаем ылтәненікъокі Адыгә Республикаем и Лышъхъә ишүхъафтын ехъыллагъ» зыфиорәр аш къихъағ.

ащ квихва в.
Документхэр Комиссием итхаматэ игуадзэу, Адыгэ Республиком лъепкъ Ioфхэмкъэ, Iækыб къералхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырялэ зэпхыныгъэхэмкъэ ыкчи къэбар жъуѓэм иамалхэмкъэ и Комитет итхаматзу А. А. Шхъзлахъом ешъухьылэх. Тел. (8772) 52-36-01, факс (8772) 52-10-16, mail: komnac 01@rambler.ru, ур. Крестьянскэр, 236, я 49-ра каб.

ГЪАЗЫЕ Бирамхъан: «Режиссер сэнэхъатыр зыпэсшын щыгэ»

Угукэ шу плъэгъурэ, узфэщэгъэ сэнэхъатым юф рыпшэнным нахь тхагъо зэрэшмынэр илэубытыпэу, юфшэнэу зыпэлым гухахъо хигъуатээ Адыгэ къералыгъо телерадиокомпанием илъэс 24-рэ хуугъэу юф щешэ режиссер шъхьаэу Гъазые Бирамхъан (Светэ).

Зисэнхъат хэшькэ фызицэу, зиофшэн дэгью зыгъэцакээрэм иштиху ало хабээ. А уахтэм къыклоц аш иофшакэки, ициф гъепсыкэки къыдэлажъэхэрэм закъыхигъэшын, шъхъекэфэнгъэшко къызфари гъэшын ыльекыгъ.

Бирамхъан культурэм икъералыгъо институтэу Краснодар дэтэм театральнэ режиссурэмкэ иотделение къуухыгъ. Мы сэнэхъатым феджэ зэхъум, телевидением юф щишэшти ышлаагъэп — ашыгъум джыри ар къызэуахыгъагъэп. Аш зэррилтыгъэрэмкэ, театрэм телевидениемэр яюфшэнхэр зэфэшхъафых, ау творческэ еклонлакэмкэ, гупшигъенэгъеу хэлъымкэ «ассоциативнэ елъык» зыфалорэмкэ зэфэдэныгъэу яэр бэ. Телевидением юф щизышэрэ режиссерым анахь нэшэнешоу хэльын фаеу аш ыльтыгъэрэ журналистэу, редакторэу зыгусэм ыгу къыгъетынэр, юфшэнным фыгъечэйнэр ары.

— Къудажу Хъаштыку сыкъыдэмыхъухъэгъяэмэ, Елизаветинскэ гурит еджаплэр къэсмыуухыгъяэмэ, режиссерым хэль нэшанэр сиэштигъэп сшошы, — elo Бирамхъан. — Сыда пломэ илъэс 11 синибжъэу къуашъом тисэу Пшызэ тывэпиращызэ илъэсихэр Елизаветинскэм дэт еджаплэм сицеджагъ. А чыпэлэм игъом уеклонэн фэягъэ, нэбгыре заулэ тыхъоу тывэпиращыгъэ, нэуукм етлан километр пчагъэ лъэсэу ткулжыгъяэмэ. Пчадижым а уахтэм уземыхъулэкэ, уизакъоу узэпиращыгъэгъэп. Аш сицэнхъатыр сипсихъаагъ. Апэрэ илъэсим институтым сицэхъанэр синасып къыхыгъагъэти, хэкум культурэмкэ и Унэу Мыекъуапэ дэтыгъэм сицъакли, курсхэм сацеджагъ. Джащыгъур ары «театр», «режиссура» зыфэпшохтэм алеу нэлиас сазыфэхъугъэр. Клээгъэдэжэз элэласэу тиагъэр Мосфильмээдэко Хъамед ары. Режиссерэм илъэгаплехэм танэсийшүнэу тиэригъяасагъэмкэ аш лъэшэ сицэраз. Институтым сицахъи,

1981-рэ илъэсим еджэнэр къызысэхъум, научнэ методическэ гупчэм сиофишэн щезгъэжъагъ.

Телевидениер къызызэуахыгъэр илъэсныкъо фэдиз хуугъэу адыгабзэ ышэу режиссер сэнэхъат зыгъэзагъ. Ашыгъум Бирамхъан культурэмкэ и Министерствэ зыфагъэзагъ. Ашыгъум Бирамхъан культурэм хэтэу, режиссер сэнэхъатыр ыэ къыригъэхъагъэу щитху хэлъэу иофшэн зэригъэцакээрэм гу лъати, телевидением къырагъэблэгъенэу хуу-

ау, сэ зэрэслэтигъэрэмкэ, убзыльфыгъэу, уищыгъэныгъэ гэшэгъонэу реклакынэу уфаэмэ, режиссер сэнэхъатыр зэкэмэ анахь дэгъу.

Адыгабзээкэ къетынхэр зыгъэхъазырхэрэ журналистхэр арых Бирамхъан юф зыдишэхъэрэр. Аш къыхэкынкэ сайд фэдиз къетын гэшэгъон ашыгъэки Урысые зэнэхъоуухам ахэлэжъэнхэр хуущтыгъэп, адыгабзээр жориум хэсхэм зэрамышээрэм къыхэкэй. Ар лъэшэу Бирамхъан ыгу къеющыгъэ. Ару щитми, пшэрэ юфым хэшькэ фыуилэхъум, Тхъэр къыфеплэтыштын. Шъхъэлэхъо Светланэ икъетынэу «Адыгэхэмкэ тызэхахъэм» зыфирэм ишүагъэкэ 2005-рэ илъэсим Тыркуем клонхэу хуугъэ. Аш ыуж, 2006-рэ илъэсим — Израиль, 2007-рэ илъэсим Иорданием, Францием ашыгъагъэх.

осёшу къыфашыгъяагъ. Апэдэдэ Хъасанжъо Мураткээ ригъэжэгъяагъ. Етлан олимпийскэ чемпионхэу Чыржын Мухъарбый, Сергей Алифиренкэм, боксымкэ тренер бэлахъэу Владимир Овчинниковым, нэмыххэм аlyukэгъяагъ. Ау зэкэмэ анахьэу Кобл Якубэ фэгъэхыгъэу ышыгъэ къетынэр бэмэ агу рихыгъ. Спортын фэгъэхыгъэгэ кином ия 2-рэ Дунэе фестиваль хэлажыи, къетынхам хагъэунэфыкыре чынгээр къыфагъэшьошагъ. 2010-рэ илъэсим Олимпийскэ джэгунхэу Москва щыкыуагъэхэм аньбжэ илъэс 30 зэрхүрэм фэгъэхыгъэу Бирамхъан къэлэшхом рагъэблэгъагъ ыки зэхахъэм къыщаагъэгүшагъ.

— Анахь проект инэу ыки щитху хэлъэу телевидением ышыгъэхэм ашыщ «Джэнэкъу» зыфилуу дгэхъазырыгъэ. Искусствэм ыльэнхъокэ Къэ

гъэ. Илъэс 24-м ехуугъэу, къетынхэм язъхазырынкэ ту къуачэу илэр хилхъээзэ телевидением Бирамхъан юф щешэ. — Адыгабзэмкэ къетынхэр зыгъэхъазырхэрэм юф адэсшэшнэу зесэгъяжъэм, сиалэр къетын Тхъарькъохъо Аминэт дэсшыгъяагъ. Синасып къыхы телевидением ижурналист анахь дэгъухэм юф адэсшэнэу хуугъэ. Ахэр: Емык Нурджан, Зыхъэ Мэлаичэт, Чэнышха Молиджъан, Тэу Ларис, Дэрбэ Тимур, Мэшлэкъо Сайд, Къатмэс Фатим, Хъаклемыз Сусан, Тэу Замир, Тэшлы Светлан. Джащ фэдэу Нэхэе Тэмарэрэ сэрыре къетын гэшэгъонхэр зэдэштшыгъэх. Ар зэлжашэрэ орэдийлуу зэрэштигъэм емъялтыгъэу, чылэхэм тыхъозэ, искуствэм хэмийт цыф гэшэгъонхэм талукиштигъэх. Шъхъэлэхъо Светэ ихъатыркэ телевидением амал дэгъухэр илэхэ хъуи, апэдэдэ лэкыб къералыгъо Тыркуем тыхъогъяагъ, аш къетын 17 фэдиз къышыдгъэхъазырыгъ. Джыри адыгабзэки, урысызбэки къетынхэр зыгъэхъэзыхъэрэ цыф дэгъубэмэ юф адэсшэ. Хэти исэнхъат шу елъэгъу.

— Апэдэдэ проект гэшэгъонэу «Сэтэнай» зыфирэр Хъаклемыз Сусанэрэ сэрыре зэдэштшыгъяагъ. А проектыр Москва зытээхъэм, Грантыр къытфагъэшьошагъ. Анахь сиэрыгъушохэрэм ар ашыщ, — elo Бирамхъан. — Тэу Замирэрэ сэрыре проект инэу «Лъэпкэ лъэмиджыр» илъэс 10-м ехуугъэу тэгъэхъазыры. Адыгэу дунайим тетхэм афэхъэхыгъэ къетынхэр тшыхъээз Тыркуем, Иорданием, Израиль, Францием, Германием, Испанием, ташынай, адыгэхэм яшыгъэлэ-псэуукэ къэдгэлэгъяагъ. Тильэпкъяагъ адыгэхэм яхылгагъэху къащыдгъэхъазырхэрэ къетынхэр лъэшэу агу рехых, къыкыуагъ, лъэшэу тигуапэ. Тиофишагъэ уасэ къыфашы, щитху тхытхэри мымаклэу къытфагъэшьошагъ.

Гъазые Бирамхъан режиссер шъхьаэу юф зэришээрэм имызакъо, 2009-рэ илъэсим къытшыгъублагъэу журналистиэу зиуштэгъ. Телевидением ирежиссер анахь перыххэм ашыщэу Оксана Ступкинар игъусэу «О спорте и не только» зыфирэрэ къетынэр ыгъэхъазырыгъяагъ ыки

уесжы, зэкэри къытфэпсынкэ мэхъу. Сэ сшхъэкэ компьютэром нахьи «натура» зыфалорэм фэдэ къэзгъоти, кадрэ гэшэгъон тесхыгъэ хуумэ, аш нахь уасэ фэсэшы. Псэ зыпымыт кадрэр сикласэп. Сыда пломэ цыфыр телевизорым елълы хуумэ, компьутэрымкэ зэхагъэуцогъэ сурэтхэм анахьи тишигъэнгъэ къэзгъэбайхэу, тичыопс идэхагъэ, бзыу цыкыухэр, типсихо чьэрхэр ыльэгъухэмэ, аш нахь рэхъят ешы сшошы.

— «Непэ уищыгъэнгъэ гэгэу икъерыкэу урыклохъын амал уиагъэмэ сид фэдэ сэнэхъат къыхэхыщтыгъяагъэр?» алоу къысэупчхэмэ, «режиссер» слоштыгъэ семыгупшысэу. Анахь сэнэхъат гэшэгъонэу сэлтийтэ телевидением юф зэрэшышишэрэр. Режиссерэу юф пшээнным пае уишэни уиакыли зэтэфэнхэ, щэлгээх пхэлтийн фае. Цыф зэфэшхъафыбэмэ уалокэ, о непэ уг уихыкырэ зыими ишыкыагъэп. Сэ мэхъан зэстэрэр сэмэркъэу зэрэхэлэхын фаэр ары. Сыда пломэ цыфым тепхынэу камерэр тэбгээпсыхъаным ыпэ аш тэлкү нэмыиэми ар фэбъэхъазырын фае, армырэм узэрэфаеу зыкъызэлихын ыльэкыищтэп.

Бирамхъан ишэн-гъэпсыкээлэ къыфхэр икъласэх. Цыфым зы дэгъу горэ къыхигъэшыныш, ыгу къызэрэдийшэштэм ренэу пыль. юф зыдишэхъэрэ бзыльфыгын зы дахэ горэ аримыуу макэ ядэж клохъу къызэрэхэкырэ, зэкэми гу альтэ. Ахэм агу къызыдящаекээлэ къызэрэхэкырэ, ежын ар гухахъо фэхъу. Мыхъан горэ цыфым рилъэгъуплагъэми, пыупкыгъэу, занкылэу рион ельзэки. Ау етланы ыгу химыгъэкылэу едэхэшэжыни ыльэкыищтэп.

Ичылэ гупсэу Хъаштыку дэхэм Бирамхъан дахэлээ ягугъу къешы, ежь ильхъагъэхэр ахэм афегъэхы. Бирамхъан илакъокэ Иныхъухэм ашыщ. Ятэу Шьалихъэрэ янзуу Мыйуминэтэрэ (псаужхъэп, джэнэт Тхъэм къарет) пыулыгъэ дахэу ялъфыгъэхэм ахалхъагъэм къыхэкэу ахэр непэ Ѣысэтехыпэ бэмэ афэхъух.

Телевидением ыгүи ыпси хэтлаагъэу, аш хэхъоныгъэу ыки Ѣысэтехыпэ илэхэм ягугъу къышыгъ. Гухэль дахэу зыдиштэгъэм ашыщ чэц-зымафэм къыклоц зэпту имылэу Адыгэ телерадиокомпанием юф ышэнэу зэрэхэхъопсырэр.

— Дунаим сиээрэхалпээрэмкэ, сэнэхъати уиэн плъэкыищт, лытэнгъэгъэ цыфмэ къытфашыни ыльэгъищт, дахэу зыкъэбгэлэгъони плъэкыищт, ау унэм узихъажыкэ аш нурэу илъыр ары сшошы нахь осё ин дэдэ зиэр, — elo Бирамхъан. — Бэшагъэу сиызкэхъопсыщтыгъэр къызэрэхъу, сикланэу Гъэррат унагъо ышагъ, ишхъэгъусэу Сусанэрэ ежылэрэ пшэшьэжые цыклоу Мерэм къафэхъу. Уиклэ къыкъэхъогъэ сабыр зыими пэшшыищт, аш уегъатхъэ, «нан» къызыуилорэм, зэкэ пшегъэгъупшэ. А зы сабырм къышымынху, бын унэгъошко хунхэу, садэтхъэжынэу сиыкэхъопсы.

КИАРЭ Фатим.

АГЪЭЦЭКІЭЖЫЩТХЭ ЧЫПІЭХЭР КЪЫХЭШЬУХЫХ

Цыфхэм амакъэ зыфатын альэкыщт общественнэ чыпіэхэу къыхахыгъэхэр Мыекъопэ къэлэ администрацием щатхыгъэх: проектэу «Формирование современной городской среды» зыфиорэм къыдыхэлтыгъэу гъэкіэжын йоффшэнхэр зерашылгэштхэ чыпіэхэу пстэуми зэдагъэфедхэрэр къэлэдэсхэм къыхахыщтых.

Шүгу къэдгъэкыжын: Мыекъупэ щыпсэ-ухэрэм яшюшхэм къэлэ администрацием псэупэ-коммунальнэ хъызметымкэ ыкли къэлэгъэпсынымкэ и Гъэорышланлэ мэзаем и 9-м нэс щахэлтагъэх. Нэужым цыфхэм амакъэхэр зыфатынхэ алъекыщтхэ объект-хэр специалистхэм атхыгъэх. Общественнэ мэхъянэ зиэ объект 11 ашт хэхьагь. Ахэр: урамхэу Пролетарскэм, Ушинскэм ыкли Зюзиним ацлэхэр зыхыхэрэм, Зэкъошныгъэм иччегу, поселкэу Западнэм иурамэу Юбилейнэм тут скверыр, Текноигъэр къызыдахыгъэр ильэс

55-рэ зэрэхъугъэм ыцлэкэ щыт бульварыр, урамхэу Шоссейнэмрэ Михайловырэ ашылэ зыгъэпсэфынлэ чыпіэхэр, поликлиникэу N 1-м пччынатгэхэр, ресторанэу «Мэздахэм» идэклю-ялэ укызыщепльхырэ пчэгур, станицэу Ханскэм урамэу Полевоим ирайон.

ТОС-хэм якомитетхэм зэлхүгъэ мэкъетын-ыр гъэтхапэм и 20-м ашыклоцт. Мыекъупэ щыпсэухэрэм анахыбэу амакъэхэр зыфатыщтхэ общественнэ чыпіэхэр 2018 — 2019-рэ ильэсхэм апэу агъэцэкіэжыщтхэм ясписке хагъэхьащтых.

(Тикорр.)

Къабыбыхъэзэ Къыхагъэшьщтых

Къэлэ дэкыгъохэм узашоклеу гъогушхохэм узащитехъэхэрэм тхамыкіэгъошхохэр къызыхэкырэ хъугъэ-шлагъэхэр бэрэ атехъухъэх.

Апэрэмкэ, ахэм ушхъагьоу афехъурэр псынкэ зеклоныр ыкли ямылъэныкьо гъогу зэр-техъэхэрэр ары. Социальнэ йофтхабзэу «Повод для обгона»

зыфиоу кирэм къыдыхэлтыгъэу, ашт фэдэ хэбзэуконоигъэхэр зышыхэрэ водителхэм цыф зэримыс къезыбыхъэрэ аппараткэ альэппльэх.

Гъогурыкённым лъыплэгъэ-нымкэ, шапхъэхэр зэраукъо-хэрэр къыхагъэшыгъэнымкэ къэралыгь автоинспекторхэм мыш фэдэ аппаратхэр къыз-фагъэфедэх. Лъэлк гвардием иавиаотряд ягъусэу республи-кэм игъогухэу анах зышы-жъотхэм ашыц зичэзыу йофтхабзэ инспекторхэм ёырга-кылкыгь.

Водителым шапхъэхэр зыш-укуагъэхэ чыпіэм къыщегъэ-жъагъэу гъогу патруль къулы-кум иофшыш къеэзенууфэ къе-зыбыхъэрэ аппаратыр яш-хагъягь итэу къылтыкыагь. Къа-гъэууцгэ водитель пстэуми ях-уконоигъэу аралуагъэр къыз-рэхагъэшыгъэр ежхэмкэ ош-дэмышигъэ шытыгь. Йофтры къэзы-ушихъатырэ тырахыгъэ видеор ары. Нэужым хэбзэнчъэу зекуагъэхэм административнэ про-токолхэр афызэхагъэууцагъэх.

Псэупіэхэр — ныбжыкіэхэм апай

Унэгъо ныбжыкіэхэм псэупіэ ягъэгъотыгъэнэм фэорышлэрэ программэм ипхырыщиин Мыекъуапэ щыльагъэкүятэ.

Мыш хэлэжьэн амал зиэхэр зэшхъэгъусэ ныбжыкіэхэу зыныбжь ильэс 35-м шомыкыгъэхэу (нэу е тэу сабий зиэр) зипсэуплэ амал нахышу шыгъэн фау альытагъэхэр арых. Псэупіэм ыуасэу къалытагъэм ипроцент 40 социальнэ ахьщэ тынэу мыш фэдэ унагъохэм араты. Мыш даклоу джыри зы унашью пыль программэм — ипотечнэ кредит ишшыннымкэ унагъом хахью илэр е нэмькэ ахьщэ угъоицэ лэкэлтэу къыгъэлтэгъон фае, ахэр социальнэ ахьщэтынм зыхигъахъохкэ унэ къыщфынэу е ышынэу.

Икыгъэ ильэсэм ашт фэдэ ахьщэ тын унэгъо ныбжыкы 114-мэ аратыгь. Федеральнэ, шъольыр ыкли чыпіэ бюджетхэм къарыкыгъэ сомэ миллион 80 мыш пэуагъэхъагь.

Унэгъо ныбжыкіэхэм япсэуплэ амалхэр нахышу шыгъэнхэм фэорышлэрэ муниципальнэ программэхэр 2006-рэ ильэсэм къыщегъэжъагъэу пхыращых. А уахтэм къыкыоц Мыекъуапэ дэс унэгъо 718-мэ къэралыгь лэплигъу арагъэ-тэгэвэртэгэ.

2018-рэ ильэсэм йоффшэныр лъагъэкотэшт: ныбжыкы 104-мэ япсэуплэ амал нахышу ашынэу агъэнэ-фагь.

Іашынэ Сусан.

Къэзыбыхъэрэ аппаратыр къызфагъэфедээ оперативнэ йофтхабзэу сыхат заулэм къыкыоцгээшоу — имыльэ-ныкьо гъогу техъагъэхэу — хъугъэ-шэгьни 9 агъэунэфыгь. Икыгъэ ильэсэм ашт фэдэ шапхъэр аукъуагъэу уцугъо 300-м еху къыхагъэшыгь. 2018-рэ ильэсэм къызихъагъэм къы-щегъэжъагъэу ямылъэныкьо гъогу техъагъэхэу нэбгырэ 26-рэ Адыгейм ишьольыр щатхыгь.

Къэралыгь автоинспекторхэм социальнэ йофтхабзэу «Повод для обгона» зыфиорэм имхъянэ къагъэууцгэ водителхэм къафалотагь ыкли ашт фэдэ зеклуакъэм ѿнагъоу къыхэкырэм епхыгъэу ѿнагъоу къафахыгъэх.

Къахэхъошт

Сурэтийр Іашынэ Аспъан тырихыгь.

Ильэсэу тызхэтым имэлъиль-фэгү мазэ и 1-м къыщыбу-лагъэу социальнэ пенсиехэм къаххуагъэу къатынхэу рагъэ-жъэшт. УФ-м йоффшэнымкэ ыкли социальнэ ухумынэмкэ и Министерствэ къызэритгъэмкэ, проценти 2,9-кэ ар нахыбэ хъущт. Пенсиехэм афэгъэхыгъэ федеральнэ законым диштэ, пенсионеры зэрэгсэн ылъэ-кышт ахьщэ анах мактэу Уры-сые Федерацием щагъэнэфагъэм къыхахъорэр къыдалытээ, социальнэ пенсиехэр индекса-цие ашыхэу ары проектэу агъэ-хязырыгъэм къызэрэшьшорэр.

Социальнэ пенсиехэр индек-сацие зашыхэкы, сомэ 255-рэ къыхахъошт ыкли, гуртымкэ лъытагъэу сомэ 9062-рэ хъущт. Гүшүйэм пае, сэкъатыгъэ зи-лэх къелцэйкүхэм япсисе сомэ 378-рэ къыхахъошт, гуртым-

кэ лъытагъэу ар сомэ 13410-рэ хъущт. Къызыхъуагъэхэм къы-щыулагъэу ашээ купым хахъэрэ сэкъатыгъэ зиэхэм япсисе сомэ 382-рэ къыхахъошт, зэрэхъуущт 13556-рэ. Сомэ 355-рэ къаххуагъэу дээм къулыкьу щихыээ сэкъатыгъэ зиэхэм хъугъэхэм япсисе, гуртымкэ лъытагъэу сомэ 12688-рэ хъущт, дээ къулыкьу щихыээ шъобжэу атешагъэ хъугъэхэм нэужым сэкъатыгъэ хэзыхыгъэхэм ыкли Хэгъэгү зэошхом хэлэжагъэхэм Пенсиехэмкэ фондым имьеу, къэралыгь бюджетхэм къыхахыгъэу къа-ратырэ пенсиехэм сомэ 399-рэ ыкли сомэ 392-рэ къаххуагъэу. Мыхэм къа-ратырэ нэб-

гырэ пэпчэ зэфэшхъафы. Хэ-гъэгүм ыпашхъэ гъехэгъэшхо Ѣынэхэм къафаклохэрэ ахьщэ тедэхэми къаххуагъэу. Ар, гуртымкэ лъытагъэу, сомэ 17185-рэ зэрэхъуущт.

Урысыер зэрэшьтэу штэ-мэ, пстэумкэ пенсионер миллионы 3,9-мэ япсисе индекса-цие ашыщт. Ахэм ашыщэу нэбгырэ миллионы 3,1-мэ социальнэ пенсие къафакло. УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд и Къутамэу АР-м Ѣынэ къызэрит-рэмкэ, Адыгейм пенсионеру исыр нэбгырэ мини 127,1-рэ мэхъу. Ахэм ашыщэу социальнэ ахьщэ тыныр къызэр-факлорэр нэбгырэ мин 42,8-рэ, Пенсиехэмкэ фондым имьеу къэралыгь бюджетхэм къыхахыгъэу пенсие къызэртихэ-рэр нэбгырэ мини 9,8-рэ.

(Тикорр.).

«Адыгэ макъэм» иапэр номер къызыдэкъигъэр илъес 95-рэ мэхъу

Мафэ къэс ушэтыпIЭМ фЭд

Гъэзетым игъэпсын нэбгырабэм япхыгъ, цыфыбэ хэлажьэ: материалхэр зытхыгъэхэр, хэзыгъэхэр, редакторхэр ыкчи секретархэр. Етланэ тхыгъэхэр верстальщикэм нэкүубгъохэм рагъеуцох, ащ ыуж корректорхэр яджэх.

Гъэшгэйоныр ащ фэдизир заджэрэм мытэрэз горэхэр къыхкэй загъорэ зэрхэуэрэры. Пчагъэрэ заджэхэрэм етланэ хэукъоныгъэ горэ къызыхкыкэ гүхэктэй мэхъу, пшэдэкъыж зыхырэр корректорхэр арых.

Гъэзетым ишын хэлажэхэрэм зэкэми пшэдэкъыж ахы, ау къеххэй юфшэнным фэхъуущим корректорхэр лъэшэу егъэгумэкъых.

Гъэзетым мы аужыре илъес 20 — 30-м корректор Iазэхэр илагъях, джыри илэх. Нэбгырэ пэпчье «школа псай» зэрэгтэй эпэсэнгъэшко хэль. Ахэм ащыхын непэ къытхэмтыжъэу Мамыжь Любэ, пенсием клаатгэй Къуанэ Рурэ, мы мафэхэм юф зышхэй Гъоѓо Зарэ, Беджэлды Ася, Клемэш Фатимэ. Щими ясэнхэвт хэшыгъышко фырыя, япшэдэкъыж

дэгъо къагурэо. Бэрэ къыхкэки «мы тикорректорхэр мыхуу-гъэмэ...» тоу.

Корректорхэр зыунэгъо цыкыл фэдээ зэхэтих, зеделэжых, яофшэнкэ анаэ зетэтиж. Ащ фэмэдэу мы юфыр зэдэштэн пльэкъыщтэп. Нэкүубгъом еджэрэ корректорырэм ащ деджэрэмрэ (подчичикыр) зэдемийжхэмэ хуу-щтэп, юфыр тэрэзэу къэкъыщтэп. Корректорырэм оригиналыр мытэрэзим «ащ тетэу згээкъошт» ыломэ, зыпари ешшэн пльэкъыщтэп. Ау гъэзетым ыгу фэу-зэу, ишшэдэкъыж икъу фэдээзу къызыгурьборэм ащ фэдэышштэн. Нэкүубгъор ыыгъяау отделхэр къыкъухащих, къэлчэшт, ыгъэтэрэзэжыж. Арышь, тэ тикорректорхэр афэдэ щылэп, ахэр архы титхыгъхэр зыукъебзыхэрэр.

Ялэпэсэнгъэкъэ, яшэнгъэхэмкэ ахэр зэбгъепшэнхэ

щылэп. Птхыгъэ материалын сид фэдизир угугъоу пла-

гъами, корректорхэр ащ еджэн-хэу зырагъажъекъэ, хэукъоны-

гъэхэр къыхагъэшых. Ахэм къа-убытштым текстыр зытхыгъэм гу лъимытэн ыльэкъыщт, ары зэрэхъурэри. Журналист пэпчье итхакэ ахэр Ѣыгъуазэх, ма-териалын къэтхагъэм емылтыгъэхэм, зытхыгъэр къагурэо, нахь пыснкэй зэдэжэшхэри, къинкэ аукъэбзыштыри ашээ.

Тхылэу къыдэкъырэм кор-ректорэр илэх зэдгэшшэнэу тепльэу бэрэ къыхкъырэп. Ащ фэд гъэзетыри, непэ къытэхъэгэхэй номерым итхэр зыукъеб-зыгъэхэм, загъорэ мызэу, мытлоу еджагъэхэм альэкуацэ гъэзетдэж ыльэгъурэп, ышшэрэп. Ау ахэм мафэ къэс ушэ-тыпIэ пчагъэ зэрээзэчырэр, пчыхъэ клахэ охууфэ чэсхэу къизэрэхэкъырэ тэ тэшээ.

Хэта непэ текстхэр зыукъеб-зыхэрэр? Ахэр нэбгыриц мэхъух: Беджэлды Ася, Гъоѓо Зар ыкчи Клемэш Фатим.

Беджэлды Ася

Илъес 24-рэ хуугъяа гъэзетым ар юфыши. Асе Фэдэз къыцхыгъу, еджэлпэ ужым Адыгэ къэлэгъэдже училишым щеджагь. Етланэ Адыгэ къэралыгъо къэлэгъэдже институтыр къыцхыгъ, илъес 14-рэ къоджэ еджаплэм урысыбзэмрэ литературэмрэкъэ ыкчи адигэбзэмрэ литературэмрэкъэ щыригъэджаагъэх. Етланэ Мыекъуала къызегъэзэжым «Адыгэ макъэм» къыцхыгъяа юф щешээ.

— Тиофшэн мыгыснкэми, уесэ, ухельасэ, мэфэ гъэпсэфыгъоу къыхафэхэрэм сыфэзэшэу къыхэкъы, — къелуатэ Ася. — Адыгэбзэ грамматикэм туйбытагъэ зэрэхэмьтэй тиофшэн нахь хылытэ къешы. Ау тызэупчыжы, зы къеххэй тыкъыфэкъо. Опытгын мэхъанэшхо ил, «зибэ пшэдээм уфэлэз» зэралорэр шылыкъэ. Але сыкъызыхъэм Мамыжь Любэ сыригъусэу юф сшэцгъыгъ, Тхъэм джэнэтэир къирет, щылэжээ. Етланэ Къуанэ Рурэ ренэу сыригъусэу юф дэсшагъ. Тури Иэзагъэх, юфшэн фэкъулагъэх, сымышлэрэх къысаложыгъыгъ.

Тиофшэн тэ, корректорхэмкэ, зэрээпхыгъэм нэммыкэй тхэрэ пстэуми, верстать зышырэми тяпхыгъяа щит. Щэлгъэх пхэмиймэ хъущтэн. Юф къыздээзэштэйгъэ Любэ «Тхъэр къыютагь о, зыни ухэмьгүшүйэн ольэкъы» ылоти, къысиоштагъ. Ащ фэдээр амал илэх зыни сыхэмьгүшүйэн сэзигъэсагъэр, загъорэ зыгорэ слон фае хууми сыйкъээзялахъэрэ сян ары. Ащ шэн зэтет, шэн дэгъу илагъ, къэлэгъаджэу юф ышшэштагъэми, ымакъэ Иэтигъяа ёджаплэм щыгушыгъа ўц фыр.

Гъоѓо Зар

Илъес пчагъэх хуугъяа гъэзетым щэлажьэ, зиофшэнкэ пшэдэкъыжышко зыхыре цыф. Туйбытагъо юф хэмийтэй ышшэрэп гъунэм нигъэсэшт, мызэу, мытлоу къиджыкъыжышт, етланэ хэлэгъыжт. «Корректорхэм сид ащ фэдизир ашшэрэр?» зылонхэри къэххункэ хүн. Ау цыфым ежь ишшэрильтэй шлокъеу юф ыгъэцакъэ зыхыкъэ, шыхэкъэфэшко фэмышын пльэкъырэ.

Зарэ Джуракыые къыцхыгъу, Адыгэ къэралыгъо университетим үүж гъэзетим къыцхыгъяа юф щешээ. Уштагыимэ укъэзымыгъуукъыгъжын, туйбытагъэ зыхэль цыф. Ышшэкъэ къызэрэшьцяуагъяа, Зарэ щылэнгъэм ыльэнхъохуа гъэзетыр зынэсихэрэм зэкэми хэшыкъ.

Клемэш Фатим

Ауж къыцхыгъа, нахь тэрэзэу къэплон хуумэ, къыцхыжыгъэр Фатим. Але 1997-рэ илъесим ар къызыхъэм, гъэзетыр линотип шыкъем туйбути типографиим щашыщтыгъ. Фатимэ пыснкэй юфшэнным хэгъозагъ, илъеси б-рэ ащ юф щишагъээ.

Лукъыжын фаеу хуугъагъэ. Етланэ илъес 20 фэдээ тешшагъяа къыцхыжыгъ, туйгуасэ лукъыжын непэ къыгъээжыгъэм фэдэу юфшэнхэр ащ лъигъэктогъ.

Фатимэ Блашэпсынэ къыцхыгъу, еджаплэм зычэсийм тхэн творческе юфшэнхэмкэ «5» нэмыхын къыцхыщтыгъэп, сурэтшынри икэсагъ, дэгъоу къидэхъушигъ. Тхэнхын хэшьхын зэрэфыриэр къэлэгъэтугъ гъэзетым къызегъээжэжым. Тхаклоу Хъурмэ Хъусенэ илээзээзэхыгъэ материялэ Фатимэ ытхыгъэм илэпэсэнгъэ зэрэхэлтэй къыгъэнэфагъ.

Ащ къыцхыгъа народэ Иэпэласэ, Блашэпсынэ щыпсэурэ Сэхъу Рэмэзанэ, Фатимэ илшээ Клемэш Шхъамбый ыкчи нэмыхыкэм алаа ытхыгъэжээр. Ахэри цыфхэм агу рихыгъэх. Хэта зышшэрэр, игъом тхэнхэр ригъэжэгъяа, журналисти тхаклу хуун ыльэкъыщтыгъ. Фатимэ дэнэм, хъэнэм, дизайн шынымкэ Иэпэсэнгъэ хэль. Арышь, Тхъэм къызхильхъэрэм зы лъэнхыкъоп, лъэнхыкъо зэфэшхъафхэмкэ Иэпэсэнгъэ къыхильхъаа зэралорэр Фатимэ епхыилэн пльэкъыщт.

Нэкүубгъор зыгъэхъазыгъэр СИХЬУ Гошнагъу.

Афырил, сидрэ темэмкэ ыгу джэндэжэш къихагъэмэ, зэнэгүягъэм фэдэу юфыр къычэкъын ыльэкъыщт. Тэ тиколлектив адигэ закъеу зэхэт, зишэн къидэпльйтэн фаехэри, творческе цыфхэм зэрхабзээ, къыгхэтих. Непэ Зарэ ыкчи ащ игъусэ бзыльфыгъэхэм адэж нэбгыраа бэдэдэ члахъэ. Нэбгыраа пэпчь зыфаэр ил, ары пэпчь тибзыльфыгъэхэм юфшэн шхъаал нэмыхыкэ щэлэгъэшко ахэлтэй къыдэгүшүйэнх, темыфэу утчэу къытгъэми джэуал къыфагъотын фае. Ар афызэшлокъи Зари, игъусэхами.

Зарэ непэ корректор юф закъоп, юфшакъеу Иэкэлэтымкэ, гульйтэу илэмкэ нахь пшэдэкъыжышко зыптыт юфшэнхэр ыгъэцэкъэнх ыльэкъыщт. Июфшэн ыгъэгумэкъеу, ащ икэх зыфэдэштим егупшысэрэ цыф. Гъэзетэу чэчийм къыхаутыгъэр тэрэзэу къидэгъыжэе е хэуукъоныгъэ хэхүхуагъэмэ ыгъэгумэкъеу пчэдэхъэрэ къэкъо. Ары пшъашэхэм «мафэ къэс экзамен аты, мафэ къэс яушэтып!» зыкъаслорэр.

Искусствэмрэ зэкъошныгъэм игъэпытэнрэ

Яорэдхэм тамэр аІэты

Урысыем ителевизионнэ зэнэкъокъоу «Жъогъуак!» зыфиорэм теклонигъэр къышыдэзыхи, шуухъафтын шъхъаіэр къызыфагъашьошгъэ орэдыло купэу «Кофетаймым» иконцерт апэрэу Мыеекъуапэ къышитыгъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние пчыхъэзахъэу щыкъуагъэм тикъуаджхэм къарыкыгъэхери еплтыгъэх. 2015-рэ ильэсэм къышыублагъэу Урысыем ителеканалэу «Жъуагъом» зэхищэрэ зэнэкъокъум Адыгэ Республикэм иансамблэу «Кофетаймым» апэрэ чыпілэр къызэрэштихъгъэр бъяшшэгъонэу ѿшти. Ансамблэм уасч фээзышыгъэхэр телевидением еплтыгъэхэр арих. Къэралыгъошхом щыпсэухэр лъяпкъхэм уакъыхахынш, апэрэ чыпілэр къыпфагъашьошнээр юф къызэрыйкоп.

женнэ артистэу Апэнэс Астемир орэдылу, произведениехэр еусых. Адыгэ орэдхэр ансамблэм хэтхэм зэрагъафхэзэ, непэрэ уахътэм диштэу агъэжъинчых.

Мыеекъуапэ щыкъогъэ концертэр зезыщэгъэ Мэкъулэ Русльян къызэриуагъэу, Апэнэс Астемир Къэбэртэе-Бэлькъарым къышыхъугъ, ицыкъугъом къышыублагъэу Адыгэ Республикэм иныбджэгъушу. Ансамблэу «Мыеекъуапэ инэфыльхэм» афэгъэхъгъэ орэдым тамэ ритыгъ.

— Тиобилей концертхэм Апэнэс Астемир сыдигъуи ахэлаажъэ, мэкъэ дахэклэ орэдхэр къытфелох, — игувшысэхэм таше-гэгъуазэ «Мыеекъуапэ инэфыльхэм» яхудожественне пащэу, Адыгэим инароднэ артистэу, Къэбэртэе-Бэлькъарым изаслужнэ артистэу Нэнэж Айдэмыр. —

Адыгэ Республикэм изаслужнэ артистэу Апэнэс Астемир орэдылу, произведениехэр еусых. Адыгэ орэдхэр ансамблэм хэтхэм зэрагъафхэзэ, непэрэ уахътэм диштэу агъэжъинчых.

Искусствэм ишүаагъэкэ зэкъошхэм язэфыщытыкъэхэр нахь мэптих. Астемир лъяшэу тыфэраз, тиклэлэцкъуухэм ѿшти тарахы. Урысыем изэнэкъокъу «Кофетаймым» апэрэ чыпілэр къышыдэхым, тигу къыддеэу тыфэгушуагъ.

— Тиунальо искусствэр ща-

рещытпэгъокъыгъэхэм тегъегушо. Лээж зэфэшхъафхэр зэфэзыщэгъэ «Кофетаймым» иорэдылоху Александр Мироновым, Ксения Рассомахинам, Аида Газизулином, Эдуард Саакян гүшүүгъ тафэхъугъ. Пчыхъэзэхъэм нэбгырабэ зэреплэйрэр гуалэ аашхъугъ. Концертэм анахъэу

Репертуарыр узылэпишэу ыгъэпсыгъ. «Сэлам!» зыфиорэм орэдымкэ зэхахъэр ыублагъ. Адыгэ уашъом ехынлагъэм уегъегупшисэ, тарихъым ухещэ. Адыгэ уашъор псым фэдэу къэбзэнэу, мамырэу тыпсэуным артистыр фэлажъэ. Дунаим щыцлэрио ансамблэу «Налмэсым» фэгъэхъыгъэ орэдир А. Апэнэсэм къышедзэм, залым чэсхэр дежьвуягъ. Адыгэ шаахъэр, пшашъэхэр къышэрэшхъэрэр артистым нэгум къыкъегъеуцох, лъяпкъ шуашэм идэхагъе урэгушо.

Нарт Бэдэнэкъо, адыгэ нысэм, шүлъэгэу къабзэм яорэдхэр гум къыргэгүүшүүкъылх. Мыеекъуапэ фэгъэхъыгъэ орэдым уедэлзээ, Астемир нэгушоу ташаахъэ щэдүжы. Къалэм ихэхьоньгэхэр орэдым къыхэбгээши пшоийгоу гукэ ольыхъо. Залым чэсхэм къахахъэ, къадэшьо.

Жэнэ Къырымызэрэ Сэмэгу Гошнагъорэ яорэдэу адыгэхэм яшэн-хабзэхэм яхынлагъэр Астемир къызыхедзэм, тимылтэпкъэгъухэу концертхэм еплтыхэрээр зэрэдэжыухэрэм уасзу еттыштыр зэдгэвшштыр тшэштигъэп. Купым хэт артистхэм адыгабзэкэ орэдир зэрэгжьинчырэр гум зэрэрихыщтыгъэр сидым ымыуаса?!

Концертыр къызаухым, артистхэр залым чээсигъэхэм аготхэу нэпээпль сурэтхэр атырахыгъэх. Астемир иоффшэгъухэм ацэлээ къытэльэгъу зэхэцаклохэм «тхашуягъэпсэу» къарилжы зэрэшоийго гээзетым къышыхэтыутынэу.

Астемир, ори тхашуягъэпсэу! Уигухэлышуухэр къыбдэхүнхэу, дахэу ушыненэу, нарт бэгъашэхүнхэу пфэтэо. Концертхэм еплтыгъэу, Адыгэим культурэмкэ иминистрэу Аульэ Юрэ къызэртиуагъэу, аш фэдэ зэхахъэхэм уагъегушо. Мамыр поэзкэм лъягъоу щыгхырашырэр гум иорэд мэхъух.

ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Сурэтхэр концертхэм къышытхэгъэх.

Апэнэс Астемир орэд 20-м ехъу концертхэм къышыуагъ. Репертуарыр узылэпишэу ыгъэпсыгъ. «Сэлам!» зыфиорэм орэдымкэ зэхахъэр ыублагъ. Адыгэ уашъом ехынлагъэм аготхэу нэпээпль сурэтхэр атырахыгъэх. Астемир иоффшэгъухэм ацэлээ къытэльэгъу зэхэцаклохэм «тхашуягъэпсэу» къарилжы зэрэшоийго гээзетым къышыхэтыутынэу.

Гэлъаплэ, сята ытхыгъэхэ орэдхэри къесэлох. Адыгэим ныбджехъубэ ѿшил, — къеуатэ Апэнэс Астемир. — Урысыем апэрэ чыпілэр къышыдэхым, Адыгэ Республикэм и Лышихъэу Къумпиль Мурат къытфэгушу, Адыгэим концерт къышытынэу тыхыригъэблэгъагъ. Тигуалэу Мыеекъуапэ тыхыкъуагъ, дахэу къышэ-

къыхагъэшыгъэр ныбжь зэфэшхъаф зилемхэр лэгү къафытеохэзэ тапэкли тывэлукъэ зэрэшоийгоу ари.

Игүшүэ игувшыс

Апэнэс Астемир орэд 20-м ехъу концертхэм къышытхэгъэх.

Зэхэзыщагъэр
ыкы къыдэзыгъэ
гъэкъырэр:

Адыгэ Республикэм
льяпкъею Иофхэмкэ,
Иекъыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильяпкъэгъу-
хэм адьырэ зэпхыны-
гъэхэмкэ ыкы къэ-
бар жууѓэм иамал-
хэмкэ и Комитет
Адрессыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приимнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къялхырэр А4-къэ
заджхэрэ тхъапхэу
зипчагъэкъэ 5-м
емыхъухэрэр ари. Са-
тырхэм азыагу 1,5-рэ
дэлзэ, шрифтэр 12-м
нахь цылгүнэу ѿштэп.
Мы шапхъэхэм ади-
мыштэрэ тхыгъэхэр
редакцием
зэхэгъэжъохых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъатыгъэр:
Урысыем Федерацием
хэутын Иофхэмкэ,
телерадиокъэтын-
хэмкэ ыкы зэлты-
Иэснкэ амалхэмкэ
и Министрствэ
и Темир-Кавказ
Чыпил гъэйоры-
шапл, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышаутийн
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъемкэ
пчагъэр
4844
Индексхэр
52161
52162
Зак. 415

Хэутынм узы-
кэлхэнэу ѿштэп
Сыхъатыр
18.00

Зышаутийн
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шъхъаіэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхъаіэм
игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэгъыж
зыхырэ секретарыр
Хъурмэ
Х. Х.